У середньоанглійській мові рейзингова конструкція з суб'єктом залежно від семантики дієслова виконує такі функції: 1) ймовірності факту об'єктивної дійсності, невпевненість у виконнані дії; 2) припущення; 3) упевненість мовця; 4) готовність до виконання дії.

Отже, епістемічна модальність є впорядкованою системою доказових знань, реалізованих в певному тексті у вигляді умовисновку, і виражає ставлення мовця до опосередкованих знань. Суб'єкт, здійснивши оцінку певного об'єкта позамовного світу, перебуває в епістемічному стані, який є результатом осмислення фрагмента епістемічного світу з позиції його відповідності реальному. Евіденційність є частиною епістемічної модальності. Середньоанглійська рейзингова конструкція з суб'єктом є епістемічно-евіденційною, яка за шкалою контексту оцінки виражає слабку реальність. Модальною основою є рейзингові слабкі інтенціональні епістемічні дієслова, за допомогою яких мовець оцінює повноту своїх знань при описані подій або явищ. Рейзингові дієслова і прикметники за шкалою ймовірності поділяємо на дієслова і прикметники високої, середньої і невисокої ймовірності. У середньоанглійській мові рейзингові конструкції з суб'єктом зазвичай використовуються для вираження значень гіпотетичності, невпевненості / впевненості, готовності, можливості, та припущення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Kratzer A. Modality / Angelika Kratzer // Semantics: An International Handbook of Contemporary Research / Ed. by A. von Stechowand D. Wunderlich. — B. : Walterde Gruyter, 1991. – P. 639 – 650.
2. Fisher O. Formal Evidence in Grammaticalization Research / O. Fisher // On Problem Areas in Grammaticalization: Lehmann's Parameters and the Issue of Scope. – Amsterdam : John Benjamins Publishig Co, 2010. – P. 17 – 43.
3. Бондарко А. В. Темпоральность. Модальность / А. В. Бондарко. – С.-П. : Наука, 1990. – 263 с.
4. Palmer F. R. Mood and Modality / F. R. Palmer. – Cambridge : Cambridge University Press, 1986. – 243 p.

О. О. Кодубовська,
К. М. Прилуцька
Житомирський державний університет імені Івана Франка

СЕМНИЙ СКЛАД КОНСТИТУЕНТІВ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ *ЖИТЛО ЛЮДЕЙ*

Структурний і системний підхід до аналізу мови залишається актуальним і сьогодні, про що свідчать розвідки у галузі лексичної семантики направлені на дослідження окремих ЛСГ на матеріалі східнослов'янських та західногерманських мов [4: 33-36; 2: 8-15; 1: 62; 5: 156-159].

Ми дотримуємося точки зору, що ЛСГ утворюється словами однієї частини мови і об'єднується одним ідентифікатором – словом або стійким словосполученням, значення якого повністю входить у значенні інших слів групи і яке може заміняти інші слова в деяких контекстах [3: 472].

Компонентний аналіз семного складу лексики на позначення житла людей в англійській мові дозволяє виділити цілу низку сем: 'розмір (велике/невелике житло)', 'зовнішньо привабливе житло', 'тимчасове житло', 'пересувне житло', 'житло в сільській місцевості', 'тип мешканців', 'особливості будови'.

Семний аналіз конституентів ЛСГ, дозволив виділити сему 'розмір' в структурі лексем ЛСГ, яка представлена 15 лексемами. Зазначена сема в англійській мові актуалізується в лексемах ЛСГ, якщо в їхніх словникових дефініціях використано прикметники *massive, large, big, small* (*castle – a massive or imposing house* [9]; *estate – a large impressive residence* [9]; *casita – a small house* [9]; *hovel – a small squalid or simply constructed dwelling* [7]).

Інтенсифікація представлення ознаки 'розмір' відбувається й завдяки кваліфікатору *very*. Наприклад, *McMansion – a very large house built in usually a suburban neighborhood or development* [9].

Сема 'зовнішньо привабливе житло' представлена 6 лексемами англійської мови. Актуалізація зазначеної семи відбувається за допомогою прикметників *attractive, elegant, impressive*. Наприклад, *bower – an attractive dwelling or retreat* [9]*; estate – a large impressive residence* [9] та *salon – an elegant apartment or living room (as in a fashionable home)* [9].

Семний аналіз конституентів ЛСГ, дозволив виділити сему 'тимчасове житло' в структурі лексем ЛСГ, яка представлена 9 лексемами. Зазначена сема актуалізується за допомогою прикметника *temporary*, який наявний у наступних лексемах: *hut – an often small and temporary dwelling of simple construction* [9]; *pied-à-terre – a temporary or second lodging* [9]; *shack – a small, simply constructed, and often temporary dwelling* [9].

Актуалізація семи 'пересувне житло' характерна для 7 лексем англійської мови. Зазначена сема реалізується за допомогою прикметника *mobile* (*able to move or be moved freely or easily.* [6]) у наступних лексемах: *double-wide – a mobile home consisting of two units that have been fastened together along their length* [9]; *house trailer – mobile home* [9]; *motor home – a motor vehicle equipped like a caravan for living in* [6].

В англійській мові сема 'житло в сільській місцевості' актуалізується в цілої низки лексем (6 лексичних одиниць), про що свідчить використання в словниковій дефініції іменника *country – land that is outside towns and cities, including land used for farming* [7], які мають у своєму семному складі сему 'місцезнаходження за межами міської території'. Наприклад, *country house – a house and especially a mansion in the country* [9]; *country seat – a house or estate in the country* [9]; *dacha – A country house or cottage in Russia, typically used as a second or holiday home* [7]; *villa – (especially in continental Europe) a large and luxurious country house in its own grounds* [7].

Семний аналіз конституентів ЛСГ, дозволив виділити сему ‘тип мешканців’ в структурі лексем ЛСГ, яка представлена 15 лексемами. Зазначена сема вказує на того, хто проживає у даному житлі або для кого воно призначене. Наприклад, *barracks – a building or set of buildings used especially for lodging soldiers in garrison* [9]; *farmhouse – the main house on a farm where the farmer lives* [6]*; harem – a usually secluded house or part of a house allotted to women in some Muslim households* [9]; *hermitage – a residence for men under religious vows* [9]; *inn – a residence formerly provided for British students in London and especially for students of law* [9] та *vicarage – the house in which a vicar lives* [6].

Семний аналіз конституентів ЛСГ, дозволив виділити найчисельнішу сему ‘особливості будови’, яка представлена 29 лексичними одиницями. Актуалізація цієї семи відбувається в значенні лексем, котрі характеризують житло людей за кількістю сімей, що проживають, розташуванням, конструкцією, кількістю поверхів, формою, матеріалом тощо. Наприклад, *bungalow – a low house having only one storey or, in some cases, upper rooms set in the roof, typically with dormer windows* [7]; *duplex – a 2-family house* [9]; *granny flat – an apartment that is adjacent to the main living quarters of a house* [9]; *saltbox – a frame house having up to three storeys at the front and one fewer at the back with a steeply pitched roof* [7]; *semi – a house that is semi-detached* [6]; *tenement – a room or set of rooms in a private house or a block used as a separate dwelling place* [9]; *triplex – a building that is divided into three separate homes* [9] та *yurt – a circular domed tent of skins or felt stretched over a collapsible lattice framework and used by pastoral peoples of inner Asia* [9].

Здійснене дослідження відкриває перспективи подальшого вивчення лексики на позначення житла людей у зіставному аспекті на матеріалі української та англійської мови та виявленні ізоморфних та аломорфних рис.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Агапій А. П. Семантичні характеристики ЛСГ дієслів мовлення у сучасній німецькій мові. *Науковий вісник.* Чернівці : ЧДУ, 1998. Вип. 41. С. 61–64.

2. Антонова С. Семантическое пространство глагола говорить в русской языковой картине мира: вертикальное поле и лексико-семантическая группа. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство)* : у 4 ч. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. Вип. 81 (1). С. 8–15.

3. Кодубовська О. О. Одиниці із семою ‘тип поселення за розміром’ у складі ЛСГ “населений пункт” (на матеріалі західногерманських та східнослов'янських мов). *Мовні і концептуальні картини світу.* 2014. № 47. Ч. 1. С. 472–480.

4. Сорочан О. В. Семантичні перетворення відад’єктивних дієслів у тексті. *Лінгвістичні дослідження* : зб. наук. пр. / за заг. ред. проф. Л. А. Лисиченко. Харків, 2005. Вип. 17. С. 33–36.

5. Строченко Л. В. Лексико-семантичне поле «коштовне каміння» в англійській мові (словотвірний аспект). *Ученые записки Таврического*

национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология». Симферополь, 2006. Т. 19 (58). № 4. С. 156–159.

6. Cambridge Dictionary. URL : https://dictionary.cambridge.org/ (дата звернення: 25.04.2020).

7. English Oxford Living Dictionaries. URL : https://en.oxforddictionaries.com/ (дата звернення: 25.04.2020).

8. Longman Dictionary of Contemporary English. URL : https://www.ldoceonline.com (дата звернення: 25.04.2020).

9. Merriam-Webster. URL : https://www.merriam-webster.com/ (дата звернення: 25.04.2020).

Н. М . Рибчинська
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ВОЛЕВИЯВЛЕННЯ В КОМУНІКАТИВНИХ ТИПАХ АНГЛІЙСЬКИХ РЕЧЕНЬ

Семантика волевиявлення мовця є основним модальним значенням, що відображає прагматичні характеристики прямого та непрямого вираження думки. Волевиявлення є важливою і невід'ємною частиною категорії модальності, входить в ядерну область цієї категорії. Серед диктем, що виражають волевиявлення, можна виділити наступні типи: наказ, розпорядження, вимога, прохання, порада, розпорядження, пропозиція, загроза. Кожне висловлення поряд з семантичним значенням володіє прагматичною. функцією.

Волевиявлення може бути прямим і непрямим. Пряме волевиявлення виражається засобами відповідних модальних комплексів з використанням лексики волевиявлення. Непряме волевиявлення виражається не прямим, а опосередкованим способом з використанням контекстної імплікації. Непряме волевиявлення міцно спирається на відповідну логічну і конкретно ситуативну пресупозицію, ситуативні знання комунікантів. Непрямі висловлення в ряді випадків можуть формуватися в результаті відступу від загальних правил мовного спілкування.

Волевиявлення в повноті свого змісту неодмінно виражається в цілій диктемі, так як для її реалізації необхідний тематизований контекст. Диктема як тематизована одиниця мови була виділена і описана Блохом М.Я. Диктема є цілісний тематично і стилістично оформлений мікротекст, формується реченнями і по реверсивному закону може бути представлена не тільки об'єднанням речень, але також і в відповідних випадках одним реченням [1].

Диктема як ланка переходу від слова через речення до цілого тексту виявляє чотири найважливіші функціонально-знакові аспекти: номінацію, предикацію, тематизацію і стилізацію. Номінація здійснює іменування або називання пропозитивних подій-ситуацій. Предикація відносить названі події до дійсності. Тематизація скріплює пропозитивні значення в осмислене ціле.